

V L H O R A

Hogescholen krachtig in verbinding

Vlaamse Hogescholenraad

Hogescholen, krachtig in verbinding

Hogescholen zijn geen eilanden en nog minder ivoren torens. Integendeel: ze zijn stevig ingebed in hun regio, in het economisch en sociaal weefsel, kortom in de maatschappij. Ze verbinden de regio ook in hun eigen internationale netwerk. Zowel voor de inhoud en de vorm van het onderwijs als voor het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, de beoefening van de kunsten en de dienstverlening vanuit de hogescholen is een sterke en voortdurende wisselwerking met die omgeving van uitzonderlijk belang.

Deze samenwerking zit verankerd in het DNA van de hogescholen. Vertegenwoordigers van het diverse werkveld en van de overheden zijn actief in de raden van bestuur van de hogescholen en de adviesorganen van de opleidingen om mee de strategische keuzes te bepalen. Naast deze inspirerende rol blijven ze op deze manier ook op de hoogte van de evoluties in het hoger onderwijs. Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe technologieën en nieuwe doelgroepen worden op deze manier ook snel herkend en geïntegreerd in de werking van de hogescholen. Opleidings- en werkveldcommissies zorgen ervoor dat de curricula continu en systematisch worden afgestemd op de noden van de regio, het werkveld en het beroep. Dat is een waarborg voor de algemene inzetbaarheid

van afgestudeerden. Het onderwijsproces staat in voortdurende verbinding met de professionele context via praktijkvoorbeelden en -oefeningen, case studies, simulatie-oefeningen en gastdocenten uit het werkveld. In alle opleidingen leggen stages en bachelorproeven een stevige link met de praktijk die voor een krachtige leeromgeving zorgt. De betrokkenheid van externen bij evaluaties en jurering van projecten en bachelorproeven zorgt voor de voortdurende toetsing van de standaarden aan de buitenwereld.

Het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen vertrekt bij uitstek vanuit hun laagdrempeligheid, hun samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven en de non-profitsector en het collaboratieve element in hun onderzoek. In de begeleidingscommissies van de onderzoeksprojecten nodigen de hogescholen zowel onderzoekers uit de academische setting uit als experts uit het werkveld. De partners waarderen ook de focus van het onderzoek: onmiddellijke verbetering van de praktijk, innovatie en resultaatgerichtheid. Die resultaten van het praktijkgericht onderzoek, maar ook de kennis, expertise en kwaliteit aanwezig in de hogeschool, zijn dan weer de basis voor curriculumvernieuwing en dienstverlening van hogescholen aan het werkveld en de regio.

JOHAN VEECKMAN

© Stefan Dewickere

MARC VANDEWALLE

Uit de voorbeelden die volgen blijkt ook dat de kunstopleidingen aan de hogescholen verweven zijn met de maatschappelijke context, zowel met het oog op inhoudelijke stimulansen en kritische reflectie als met de bedoeling een maatschappelijke impact te verwezenlijken. De contacten en verbindingen met regionale overheden, met kunstcentra en met internationale partners vallen hier in het bijzonder op. Ook hier zorgen de wisselwerking en netwerking voor een verrijking van vorm en inhoud en voor optimale kansen voor de afgestudeerden.

In deze congresbrochure toont elke hogeschool maar één voorbeeld van externe verbindingen en partnerschappen. Met deze dertien voorbeelden willen we vooral de veelzijdigheid en kleur van het pallet tonen. Van jonge ondernemers tot woonzorgcentra, van het milieu tot kwetsbare jongeren hier en in het Zuiden: het zijn voorbeelden die aantonen hoe krachtig en verscheiden de hogescholen in verbinding staan met hun regio en de maatschappij.

Aan het eind van deze brochure vindt u nog enkele facts and figures over de hogescholen. Wat opvalt is de groei van de hogescholen en de tewerkstellingskansen van hun afgestudeerden: die zijn gemiddeld het hoogst van alle onderwijsniveaus. Dit bewijst dat de verbindingen ook krachtig werken voor de studenten en de maatschappij. Drie op de vier studenten aan de hogescholen volgen een opleiding die gekwalificeerd staat als STEM-opleiding

(Science, Technology, Engineering, Mathematics) of waarvan de afgestudeerden knelpuntvacatures kunnen invullen. De cijfers laten ook zien dat hogescholen dit helaas met steeds minder middelen per student moeten realiseren. Ook de onderzoeksindicatoren die de VLHORA verzamelde, tonen aan dat met heel weinig middelen veel meerwaarde gecreëerd wordt.

Dit is dan ook meteen een oproep om de hefboomen die de hogescholen zijn voor onderwijs, tewerkstelling, praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en innovatie te erkennen en te versterken. Ook in moeilijke tijden moet hierin prioritair geïnvesteerd worden.

We hopen dat de lectuur van deze brochure daartoe inspireert!

INHOUDSTAFEL

- 4 **Artesis-Plantijn Hogeschool Antwerpen | Internationale Kunstcampus deSingel**
- 6 **Thomas More | Telenet**
- 8 **Hogeschool Gent | Melexis**
- 10 **UC Leuven-Limburg | IPOM**
- 12 **Hogere Zeevaartschool | Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen**
- 14 **Erasmus hogeschool Brussel | Cinematec**
- 16 **LUCA School of Arts | Commissie Actuele Kunst KU Leuven**
- 18 **Hogeschool West-Vlaanderen | Muziekcentrum Track**
- 20 **Karel de Grote-Hogeschool | European Cooperation in Science and Technology (COST)**
- 22 **Hogeschool PXL | Cegeka**
- 24 **Odisee | Nursing UZ Brussel**
- 26 **Arteveldehogeschool | VOKA**
- 28 **VIVES | bedrijfsleven**
- 30 **Facts & figures over de hogescholen**
- 36 **Facts & figures onderzoek in de professionele bachelors**

FREDDY MARIEN | HOOFD KONINKLIJK
CONSERVATORIUM ANTWERPEN – ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

‘Dankzij deSingel een uniek profiel voor het conservatorium’

Het Koninklijk Conservatorium Antwerpen huist samen met Internationale Kunstcampus deSingel en het Vlaams Architectuur Instituut op kunstsituatie deSingel. Een samenwerking tussen deSingel en het Koninklijk Conservatorium Antwerpen lag dan ook voor de hand.

In 2012 en 2014 hebben we samen twee uitzonderlijke dansvoorstellingen gerealiseerd met internationaal gewaardeerde choreografen. Ze werden uitgevoerd op de mooie podia die deSingel te bieden heeft en zijn erg warm onthaald door het publiek. In de opleiding Muziek worden jaarlijks verschillende projecten opgezet met ook andere partners zoals de Filharmonie, Jeugd en Muziek, Klara, ... Dit jaar werkt onze opleiding Drama naar een voorstelling toe die wordt ondersteund door deSingel.

Deze samenwerking bezorgt het conservatorium van Antwerpen een uniek profiel dat erg aantrekkelijk is voor talentvolle studenten. Dankzij de samenwerking

met deSingel kunnen onze studenten professionele podiumervaring en een internationaal netwerk opbouwen, wat hen een grote voorsprong geeft. Na het afstuderen zijn ze echt klaar voor het werkveld.

Alle kleine en grote projecten die we samen doen, zorgen ervoor dat het steeds vlotter verloopt, dat er altijd méér meerwaarde wordt gegenereerd en dat de samenwerking steeds natuurlijker tot stand komt.

JERRY AERTS | ALGEMEEN DIRECTEUR VAN DESINGEL

De intensieve samenwerking tussen deSingel en het Koninklijk Conservatorium Antwerpen is organisch gegroeid. Ze hangt samen met de geschiedenis van de site. Zo werd het oorspronkelijke gebouw gezet voor het Conservatorium. In de jaren '80 werd vzw deSingel in het leven geroepen voor het beheer van de zalen en kwam het tot een eerste samenwerking. De plek is intussen uitgegroeid tot een internationale kunstcampus waarbij steeds intensiever wordt gezocht naar initiatieven die we samen kunnen opzetten.

De finaliteit van de twee instellingen is verschillend. Zo moet deSingel andere keuzes maken dan het Conservatorium dat streeft naar deelname van iedere student. In alle gezamenlijke initiatieven zoeken we stevast naar complementariteit: naar de balans tussen hoogstaande kwaliteit garanderen en voldoende studenten de kans te geven hun opleidingsprogramma op een persoonlijke manier in te vullen. En dat lukt!

De studenten krijgen hier de kans om samen te werken en het podium te betreden met internationaal toptalent. DeSingel ervaart de aanwezigheid van studenten in haar programma als een groot pluspunt en ook de artiesten appreciëren dat enorm. Bovendien betekenen deze studenten ook een meerwaarde als publiek in de zaal. Een jonger publiek trekt andere jongeren aan.

Samen, in dialoog, zoeken naar nieuwe behoeften en nieuwe initiatieven opzetten die van meerwaarde zijn voor de verschillende gebruikers van de kunstcampus, dat blijft het streven.

‘Praktijkgericht onderzoek draagt bij tot spitspraktijk in de opleiding’

MACHTELD VERBRUGGEN | ALGEMEEN DIRECTEUR THOMAS MORE-HOGESCHOOL

THOMAS
MORE

Met het proefproject Topshake willen we een ontbijtconcept aanreiken aan mensen met dementie en slikproblemen om te voorkomen dat ze ondervoed geraken. Dit proefproject in de zorgproeftuin Living & Care Lab (LicaLab) volgt uit een onderzoek van expertisecentrum Mobilab van Thomas More en onderzoeksgroep Lab4food van KU Leuven, in samenwerking met voedingsproducent Tops Foods.

Er worden vijf recepten getest met elk een andere smaak maar met een vergelijkbare textuur, om tot een verbeterde slikreflex en slikact bij de doelgroep te komen. LiCalab staat in voor uitgebreide tests bij personen met vergevorderde dementie, zodat de innovatieve Topshake-formule verder afgestemd kan worden op de noden van zorgbehoevenden en effectief vermarkt.

Het project vergde een multidisciplinaire aanpak. Zo zorgde de opleiding Voeding- en Dieetleer voor een evenwichtig samengesteld ontbijt. Dankzij de klinische expertise van onze Verpleegkundeopleiding konden we aantonen dat de levenskwaliteit van de bewoner dankzij dit ontbijt positief werd beïnvloed. Ingenieursstudenten en onderzoekers van de KU Leuven bepaalden de vereiste technische karakteristieken voor de industriële bereiding van het ontwikkelde product. Onze technologietransferdienst zocht en vond een bedrijf dat het vers bereide product industrieel produceert.

De visie van Thomas More-hogeschool op onderzoek is duidelijk: praktijkgericht onderzoek lost vragen op uit de beroepspraktijk. Zo draagt het bij tot ‘spits-

praktijk’ in onze opleidingen. De onderzoekende professional past immers zijn beroepsmatig handelen voortdurend aan: hij ontwikkelt proactief nieuwe werkwijzen en implementeert ze.

We leiden onze studenten op tot 21-eeuwse professionals, niet tot onderzoekers. Ze leren hun professioneel handelen baseren op up-to-date kennis uit vakgebied en wetenschap en overstijgen daarmee het louter intuïtief en op ervaring gebaseerd beroepshandelen. Ze combineren dus ‘knowing how’ met ‘knowing why’. Docenten houden hun eigen vakgebied kritisch bij en integreren de nieuwste wetenschappelijke inzichten in hun handelen. Samenwerking met het werkveld leert ons de huidige en toekomstige noden van het werkveld te begrijpen en te beleven, waardoor we voorlopen in onze opleidingen. Dat is de uitdaging.

CLAUDIA POELS | SENIOR VICE PRESIDENT HUMAN RESOURCES TELENET

‘Crossmediale opleiding die inspeelt op veranderend medialandschap is heel welkom’

Als grootste telecommunicatiebedrijf in Vlaanderen dat sterk inzet op de entertainmentsector hebben we mensen nodig met heel specifieke kennis van en passie voor onze sector. Anno 2015 wil de tv-kijker zelf beslissen waar, wanneer en op welk scherm hij zijn favoriete tv-programma bekijkt. Dit brengt een enorme revolutie teweeg in onze sector.

Gezien deze grote veranderingen in het media- en entertainmentlandschap, zoeken we flexibele werknemers die vertrouwd zijn met dit ‘new normal’. Om klanten elke dag de beste entertainmentervaring aan te bieden, hebben we nood aan mensen die enthousiast meebouwen aan een overtuigende marketingaanpak, een creatieve productmix en een performante klantenservice.

Met plezier moedigt Telenet dan ook de oprichting van nieuwe studierichtingen aan die jonge mensen klaarstomen voor jobs binnen onze sector. Heel concreet denken we dan onder andere aan de nieuwe opleiding Media & Entertainment Business aan de Thomas More-hogeschool. Sleutelwoorden om hier een echte meerwaarde te creëren op de jobmarkt zijn voor ons pragmatisme, samenwerking, innovatie en ondernemerschap.

Van onze kant uit delen we ook graag onze kennis met de studenten in de vorm van gastcolleges en verwelkomen we hen graag als stagairs. We appreciëren ook de ruimte die Thomas More ons ter beschikking stelt om Coderdojo te promoten. Dit initiatief dat jongeren warm maakt voor de kunst van het programmeren, ligt Telenet nauw aan het hart.

DENNIS CLUYDTS | DIRECTEUR ONDERWIJS
HOGESCHOOL GENT

‘Opleidingen uitwerken die aan de vragen van de arbeidsmarkt beantwoorden’

De HoGent heeft in haar strategisch plan beleidsmatig expliciet gekozen om de samenwerking met HBO5 op te starten, een gemeenschappelijk pluralistisch project met instellingen van het officieel onderwijs.

Voor de samenleving is het gericht oriënteren van studenten die rechtstreeks instromen naar HBO5 vanuit het secundair onderwijs een meerwaarde. HBO5-alumni vullen vaak vacatures voor knelpuntberoepen in. Daarnaast wordt het zalmeffect ook gestimuleerd.

Het HoGent-HBO5-samenwerkingsverband wil opleidingen uitwerken die aan de vragen van de arbeidsmarkt beantwoorden. Het samenbrengen van expertise uit centra voor volwassenenonderwijs en de hogeschool maakt het mogelijk om deze uitdaging aan te gaan. In deze samenwerking is het gelijkwaardigheidsbeginsel cruciaal: samenwerken gebeurt door mensen.

Een goed praktijkvoorbeeld is de samenwerking die we hebben opgezet om de Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de opleiding Winkelmanagement voor te

© Luk Monsaert

bereiden. Om een kwaliteitsvolle TNO op te stellen, zijn verschillende actoren nodig: je hebt naast een inhoudelijk expert een onderwijskundige nodig, maar ook een procesbegeleider en een redacteur die de redactionele kwaliteit van het dossier bewaakt. Om die opdracht tot een goed einde te brengen, hebben het HoGent-HBO5-samenwerkingsverband en het AP-HBO5-samenwerkingsverband beslist om samen een task force op te richten.

Deskundigen uit de faculteit Bedrijf en Organisatie van de HoGent, het CVO Phanta Rei in Gent, het CVO Antwerpen, de directies Onderwijs van de AP Hogeschool Antwerpen en de HoGent hebben samen aan het dossier TNO voor de graduaatsopleiding in het Winkelmanagement gewerkt. De evaluatie was heel positief, vooral omdat niet alleen binnen maar ook tussen de samenwerkingsverbanden constructief en aangenaam werd samengewerkt.

HoGent

© Luk Monsaert

FRANÇOISE CHOMBAR | CEO TECHNOLOGIEBEDRIJF
MELEXIS EN EREAMBASSADRICE HOGESCHOOL GENT

‘We willen rolmodellen aanbieden’

Hogescholen hebben een belangrijke rol in het onderwijslandschap, omdat we niet alleen theoretische richtingen nodig hebben maar ook zeker – en zelfs vaker – praktijkgerichte hogeschoolrichtingen. Vooral beroepen in de technische sector worden momenteel nog vaak slecht ingevuld, terwijl er in die sector heel veel boeiend werk voor het rapen ligt. Als oud-studente en ereambassadrice van de HoGent ben ik daarvoor het perfecte samenwerkingskanaal binnen mijn vroegere hogeschool. Samen kunnen we de juiste mensen naar de juiste job leiden. Een win-winsituatie.

Van onze kant proberen we jongeren en studenten in de eerste plaats rolmodellen aan te bieden. Met het technologiebedrijf Melexis hebben we iets voor te leggen: we zijn over heel de wereld actief en we proberen aan jongeren aan te tonen wat het precies inhoudt om in zo een technologisch bedrijf te werken. Zo krijgen studenten realistische verwachtingen over hun studiekeuze en hun latere job. Door zowel vrouwelijke als mannelijke rolmodellen aan te bieden, kunnen we al veel bereiken. En we zijn zeker bereid om daar in de toekomst nog meer aandacht aan te besteden.

Als je momenteel googelt op het woord ingenieur of technicus, dan krijg je nog al te vaak mannen op werven te zien. De HoGent kan op dat vlak zeker nog nauwer samenwerken met het bedrijfsleven. Samen kunnen we jongeren die nog keuzes moeten maken tonen wat zo'n beroep écht inhoudt. Want dat is heel moeilijk te bevatten als je niet kan zien waar het precies over gaat. Melexis wil daarom heel graag rolmodellen aanbieden en ik denk dat daar mogelijkheden liggen om elkaar te helpen.

‘Een uniek leerproces voor onze studenten’

JAN VAN PASSEL | OPLEIDINGSHOOFD BACHELOR-NA-BACHELOROPLEIDING
INTERNATIONALE SAMENWERKING NOORD-ZUID, UC LEUVEN-LIMBURG

UC Leuven-Limburg biedt de bachelor-na-bacheloropleiding Internationale Samenwerking Noord-Zuid aan. De samenwerking van onze hogeschool met partners in het Zuiden is een goed voorbeeld van hoe de hogeschool internationale en lokale meerwaarde wil creëren. De Banaba wil jongeren vormen tot kritische én geëngageerde wereldburgers die

- op macroniveau met een open, bewuste en kritische blik naar de wereld kijken en structurele problemen van sociale ongelijkheid en onrechtvaardigheid aankaarten;
- op mesoniveau betrokken zijn en een leven lang actief bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving;
- op microniveau beroepsmatig en privé verantwoord en duurzaam handelen.

Wij willen dat onze alumni goed functioneren en ruim inzetbaar zijn in een multiculturele, geglobaliseerde, snel veranderende samenleving en arbeidsmarkt.

Onze opleiding werkt samen met buitenlandse universiteiten en hogescholen en met Noord en Zuid partners uit het werkveld. UC Leuven-Limburg heeft IPOM leren kennen als een veerkrachtige en

innovatieve NGO. Ze is gegroeid vanuit de Braziliaanse gemeenschap en kiest voor open samenwerking met bedrijven, regionale overheid, Braziliaanse universiteiten en buitenlandse onderwijsinstellingen.

Vanuit de banaba lopen onze studenten er zes maanden stage. Na een inleeftraject werken ze mee in concrete projecten die passen bij hun talenten en vooropleiding. Zij voeren ook praktijkgericht onderzoek uit. De projecten en/of onderzoeken die onze studenten uitvoeren, lopen vaak over meerdere jaren, met actieve monitoring van experts-lectoren en stagebegeleiders. De studenten van onze banaba zijn deelgenoot in een uniek leerproces. Het is een expliciete keuze van onze opleiding om daartegenover een haalbare return te realiseren aan kennisuitwisseling en onderzoek.

ANDREA BLAIR VASCONCELOS | COÖRDINATOR IPOM

‘Perspectieven voor Braziliaanse favelajongeren’

IPOM is een Braziliaanse NGO en partner van de bachelor-na-bacheloropleiding Internationale Samenwerking Noord-Zuid. Onze vereniging is actief in Titanzinho, een favela in Fortaleza. Deze wijk is een door de overheid ‘vergeten’ arme gemeenschap. Bewoners leven vrij geïsoleerd van de rest van de maatschappij, verscholen achter het rijke centrum van Fortaleza. Gezinnen en kinderen hebben te maken met drugs, prostitutie en extreem geweld tussen bendes. Vele jongeren leven hier als straatkind, moeten het doen met een beperkt aanbod aan onderwijs en worden geconfronteerd met een vicieuze cirkel van extreme armoede. IPOM werkt aan socioculturele educatie, sociale cohesie en gemeenschapsvorming via innovatieve werkvormen als kunst, cultuur en socio-ecologische vorming. De organisatie wil vanuit een samenwerking met geëngageerde stakeholders mee strijden tegen sociale ongelijkheid en meebouwen aan gemeenschapsperspectieven voor de jongeren in deze wijk.

IPOM werkt sinds 2013 samen met UC Leuven-Limburg. De Belgische studenten participeren in concrete

projecten als Wide Open Minds. Daarin combineren we creatieve activiteiten en Engelse lessen in een inclusief aanbod aan kleine groepen favelajongeren. Naast stage-activiteiten leveren deze studenten ook een bijdrage vanuit praktijkgericht onderzoek, gericht op de versterking van onze werking en aanpak.

In onze samenwerking staat duurzame ontwikkeling centraal, vooral omdat we het opnemen voor een bijzonder kwetsbare gemeenschap. Zo zal studente Yana na haar vooropleiding Bedrijfsmanagement een bijdrage leveren vanuit de invalshoek ‘project cycle management’, gericht op de capaciteitsversterking van onze NGO. Dit verloopt in samenwerking met stakeholders als onderwijs, bedrijven en regionale overheid. Annick, een orthopedagoge, buigt zich dan weer over het thema opvoedingsondersteuning en educatie. IPOM koos voor een duurzaam partnership met deze banaba omdat die expliciet inzet op wederkerigheid en op een langdurige samenwerking met uitwisseling van knowhow en expertise. Dit partnership is absoluut een meerwaarde voor onze werking.

KAPT. PATRICK BLONDÉ | ALGEMEEN DIRECTEUR HOGERE ZEEVAARTSCHOOL

‘Zeevaartschool is partner van nautisch-maritieme industrie’

Door de unieke expertise van onze hogeschool is een intense samenwerking ontstaan met de nautisch-maritieme industrie. Wij zijn de voornaamste ‘leverancier’ van hoogopgeleid personeel voor deze sector. Onze studenten moeten de nodige vaardigheden verwerven om op de modernste schepen de functies van kapitein of officier-hoofdwerktuigkundige uit te oefenen. Ze moeten ook competenties verwerven voor functies aan de wal, vaak op managementniveau.

Tijdens regelmatig overleg met de reders, baggeraars en de sleepvaart/offshore bedrijven, gaan we na of bijsturing van onze curricula nodig is om in te pikken op nieuwe technische ontwikkelingen.

De jongste jaren doet de maritieme industrie, zowel de privésector als de overheidsdiensten (bijvoorbeeld het loodswezen), steeds meer een beroep op ons voor specifieke opleidingen en permanente vorming.

Scheepvaartonderwijs moet strikte normen volgen, opgesteld door de International Maritime Organisation. Enkel opleidingsinstellingen die voldoen aan deze vereisten, zoals de Hogere Zeevaartschool, kunnen internationaal erkende certificaten uitreiken. Voor de firma's is het dus belangrijk dat wij daarvoor kunnen zorgen en bovendien flexibel zijn om opleidingsprogramma's op maat uit te werken.

De interdependentie met de maritieme industrie blijkt ook op het vlak van wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben de sector nodig om over bepaalde faciliteiten te kunnen beschikken. Omgekeerd kunnen de firma's op onze expertise een beroep doen voor projecten die zij opstarten.

Het project van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen over scheepsemmissies in het havengebied is daarvan een voorbeeld. De HZS heeft ook een gerenomeerd onderzoeksteam op het vlak van corrosie in ballasttanks van schepen.

Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA) werkte mee aan een Europees project, Clean North Sea Shipping (CNSS), om de milieu- en gezondheidsproblemen veroorzaakt door luchtverontreiniging door de scheepvaart te onderzoeken. Voor de zeehavens gaat het om de emissies van schepen die de havens aanlopen.

Om een beter beeld te krijgen van de emissies van aangemeerde schepen, werden er in verschillende Europese havens enquêtes afgenomen aan boord van enkele zeeschepen. Om een Antwerpse bijdrage te kunnen leveren aan dit onderzoek, moest het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen op korte termijn enquêteurs vinden die met de scheepvaart vertrouwd zijn, de nodige technische achtergrond en talenkennis hebben om met de kapiteins of hoofdwerktuigkundigen te communiceren, en onmiddellijk inzetbaar waren. Die vonden we bij de Hogere Zeevaartschool.

TIM VERHOEVEN | TECHNISCH ASSISTENT MILIEU
GEMEENTELIJK HAVENBEDRIJF ANTWERPEN

‘Expertise hogeschool gebruikt in project over scheepemissies’

Het team van de verzamelde data bij een twintigtal schepen die het energieverbruik aan boord in kaart brachten. Daarbij keek men onder andere naar het type van de motoren, de belasting van deze motoren, de gebruikte brandstof en het energieverbruik wanneer ze aangemeerd liggen in de haven.

Het eindrapport van het CNSS-project is intussen gepubliceerd. De haven van Antwerpen figureert daarin op een prominente wijze omdat het Havenbedrijf een gesofisticeerd model heeft ontwikkeld, genaamd EMPORANT, om gedetailleerd scheepsemmissies in het havengebied te kunnen berekenen. Enkele van de emissiefactoren die achter het model zitten, zijn ontwikkeld op basis van bovengenoemde enquêtes.

‘Een enorme meerwaarde voor mijn doctoraat’

PETER VAN GOETHEM | RITS, SCHOOL OF ARTS ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL

In een doctoraatsproject aan het RITS - School of Arts van de Erasmushogeschool Brussel wil ik het audiovisueel geheugen van Brussel onderzoeken. Het eindproduct wordt een kunstzinnige langspeelfilm die voor 90% uit archiefmateriaal zal bestaan. Het doel is een doctoraat in de kunsten, waarbij het RITS via het Kunstenplatform Brussel samenwerkt met de VUB en de ULB.

Ter voorbereiding van mijn doctoraat heb ik bekeken wat er allemaal bestaat aan opnames over Brussel en daar kwam CINEMATEK in beeld. Ik kreeg carte blanche in het filmdepot en begon met het selecteren en bekijken van honderden oude films.

Tegelijk kwam de vraag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en CINEMATEK om een dvd samen te stellen met Brussel als thema. Dit bleek voor mijn project een enorme meevaller. Brussel, gefilmde Stad brengt 21 kortfilms over Brussel samen. De visionering van het archiefmateriaal en de tekst die ik voor de

dvd heb geschreven, beschouw ik als de eerste fase van mijn onderzoeksproject. Voor mijn doctoraat is het een enorme meerwaarde, omdat ik nu een tussentijdse neerslag heb van mijn onderzoek, die bovendien gedeeld kan worden met het publiek. Ook mijn promotoren waren daar heel tevreden mee.

De dvd komt ook aan bod in een les aan de studenten van het RITS. Ik wil aan de studenten tonen hoe Brussel geëvolueerd en getransformeerd is in de twintigste eeuw. Welke breuklijnen kunnen zij ontwaren? Hoe heeft film daarop ingespeeld? Hoe maakt film duidelijk hoe een stad veranderd is, wat doet het met de beeldvorming van een stad? Dat is een interessante oefening voor studenten.

BRUNO MESTDAGH | FILMDEPOT CINEMATEK

‘Ideale piste om ons filmarchief te ontsluiten’

Brussel gefilmde stad werd uitgegeven ter gelegenheid van de 25e verjaardag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Meer dan twintig films uit de oude doos reconstrueren het verhaal van onze stad. Om deze dvd te realiseren, was de samenwerking met doctoraatsstudent Peter Van Goethem ideaal. Er zijn honderden films met als trefwoord ‘Brussel’. Het is dus een intensief werk om daar een selectie in te maken. Peter met zijn onderzoek was daarbij een sterke partner. De dvd helpt om de werking van CINEMATEK bekend te maken.

Ook om de films die in ons bezit zijn toegankelijk te maken - met dvd's, YouTube of andere digitale platformen - hebben we hulp nodig. Zeker bij non-fictie werken we graag samen met het RITS om oude opnames publiek te maken.

CINEMATEK betreft ook graag studenten om de films te beschrijven, te inventariseren of te digitaliseren. Films komen soms met paletten tegelijk toe, bijvoorbeeld van zolderopruiming, en stagiaires helpen ons dan om die te verwerken. Het gaat hier om filmstudenten zoals van het RITS, maar ook uit de hoek van de geschiedenis- of archiveringsopleidingen krijgen we waardevolle hulp.

We willen trouwens op termijn van het filmdepot van CINEMATEK een open huis maken, met een conserveringscentrum dat makkelijk toegankelijk is voor onderzoekers.

‘Sterkere projecten samen dan alleen’

ANN LAENEN | DECAAN LUCA SCHOOL OF ARTS –
FACULTEIT KUNSTEN / BIJZONDERE FACULTEIT
KUNSTEN KU LEUVEN

Het profileren van de ‘beoefening van de Kunsten’ is naast onderwijs, onderzoek en dienstverlening de vierde kernopdracht van een Kunsthogeschool. Voor LUCA School of Arts en de Faculteit Kunsten (sinds het academiejaar 2013-2014 als bijzondere faculteit Kunsten binnen de groep Humane Wetenschappen van de KU Leuven), is het een extra uitdaging om de Kunsten op een juiste manier te plaatsen binnen een universitaire context in het kader van de integratie.

Sinds het voorjaar van 2013 werkt LUCA School of Arts intens samen met de Commissie Actuele Kunst van de universiteit aan tentoonstellingsprojecten, via advies en reflectie. De decaan is ambtshalve lid van die commissie en slaat zo een brug tussen de commissie en de kunstopleidingen. Verder is er regelmatig informeel overleg, houden we elkaar op de hoogte van onze plannen en bekijken we waar we elkaar in expertise en kennis kunnen ondersteunen.

Tweejaarlijks wagen we ons aan een grote tentoonstelling met werk van recente alumni, docenten en studenten. Zo was er in 2013 de eerste geslaagde samenwerking met de tentoonstelling *Prélude Pathétique* in de universiteitsbibliotheek, die toonde wat LUCA School of Arts in huis heeft en van de bibliotheek een onverwacht interessante tentoonstellingsruimte maakte.

Een kleiner maar even waardevol project is de tentoonstelling in de bibliotheek van de rechtsfaculteit die er kwam op vraag van collega decaan Tilleman, met werk van LUCA-medewerkers en studenten. Dit project is een mooi voorbeeld van uitwisseling van

netwerk, kennis en expertise tussen de commissie, de vzw Sint Lukasgalerie, de faculteit rechten en LUCA Faculteit Kunsten.

Uit de huidige ervaringen blijkt dat we gezamenlijk projecten kunnen opzetten die sterker resoneren dan wanneer we dit als hogeschool alleen doen.

LUCA
SCHOOL
OF
ARTS

GEERT BOUCKAERT | VOORZITTER VAN DE
COMMISSIE ACTUELE KUNST KU LEUVEN

‘Onze uitdaging is de synergie vorm geven’

LUCA School of Arts is geen gewoon lid van de Commissie Actuele Kunst van de KU Leuven, maar heeft een actieve inbreng in de activiteiten. Er is een Biënnale (2013 en 2015) met tentoonstellingen van beeldend werk van studenten en docenten van LUCA.

LUCA@KULeuven volgt het ‘Kunst in Huis’-principe om kunst uit te lenen aan de KU Leuven. Op dit ogenblik geniet de Faculteit Rechtsgeleerdheid van dit aanbod. Verder krijgt de ‘beeldende’ groep van de Doctors in de Kunsten van LUCA School of Arts steeds een dossiertentoonstelling en hun werk wordt ook verworven voor de collectie van de universiteit.

Het strategisch plan van de Commissie Actuele Kunst is om actuele wetenschap te kruisen met actuele kunst. LUCA verrijkt dit kruispunt door een nieuwe kijk op sleutelactiviteiten zoals ‘scheppen van een nieuwe taal’, ‘experimenteren’ en ‘innoveren’ binnen te brengen.

Dit geldt voor de groep Wetenschap en Technologie waar ‘design’ en ‘ontwerp’ meer en meer centraal komen te staan: LUCA School of Arts is zuurstof voor ingenieurs. Maar ook voor de groep Biomedische heeft een LUCA-visie op lichamelijkheid een meerwaarde door spiegel en dialoog te worden voor ‘klassieke’ medische wetenschappers (*Divided Body* en *Vesalius*; het thema van dementie voor de Biënnale van 2015). Voor de groep Humane is een ‘politieke’ lezing van en

door LUCA van essentieel belang om een complexe maatschappelijke werkelijkheid te begrijpen. De ambitie van de LUCA@KULeuven tentoonstelling *Another Dream, Another Sense, Another Mind* in de Faculteit Rechtsgeleerdheid stelt expliciet: ‘Het kunstwerk zal ons niet van naaldje tot draadje vertellen hoe de wereld in elkaar steekt, maar misschien dat het de onderzoeker enkele hints aanreikt voor zijn of haar ontdekkingstocht’.

De uitdaging voor LUCA School of Arts en de KU Leuven met zijn Commissie Actuele Kunst is de synergie. Beiden moeten hun eigen identiteit, missie, en opdrachten behouden, maar wel voldoende bruggen slaan om de dialoog levendig te houden. Dit betekent bijvoorbeeld dat doctoraten in de kunsten een eigen professioneel en complementair profiel en dus een toegevoegde waarde moeten behouden.

De Howeststudenten Toegepaste Architectuur bogen zich op vraag van de Brugse Maatschappij voor Huisvesting over de toekomstige ontwikkeling van de Sint-Pietersmolenwijk in een Brugse randgemeente. De eerstejaars werkten realistische plannen uit voor eengezinswoningen, de tweedejaars ontwierpen appartementsgebouwen en de derdejaars ontwikkelden het Woonzorgcentrum van de Toekomst.

In de Sint-Pietersmolenwijk gaat bewoning hand in hand met woonzorgcentra en lokale handel. De studenten streefden naar duurzame architectuur en een optimale sociale mix door gebruik van diverse woningtypes, variërend in grootte en densiteit. De opdracht bestond er ook in een zo breed mogelijk draagvlak te creëren: niet alleen kwaliteitsvolle woningen voor nieuwe bewoners, maar ook bijkomende faciliteiten voor de omliggende woonwijken. De ontwerpen laten bijvoorbeeld heel wat ruimte voor sport en spel.

‘Belangrijke toets van stedenbouwkundige keuzes’

PATRICK GRYSOEN | ARCHITECT-MEDEWERKER
DIENST INFRASTRUCTUUR HOGESCHOOL WEST-
VLAANDEREN

Met deze studentenontwerpen toetst de bachelor-opleiding Toegepaste Architectuur enkele van de vele stedenbouwkundige keuzes voor de toekomstige ontwikkeling van de Sint-Pietersmolenwijk. De Brugse Maatschappij voor Huisvesting ziet het project als belangrijk referentiemateriaal dat de besluitvormers extra inzicht geeft in de kracht en mogelijkheden van deze wijk. De opdracht geldt als vooronderzoek, maar ze toont wel hoe het er later zou kunnen uitzien.

De opleiding Toegepaste Architectuur is heel erg gericht op de realiteit. Zo werd er ook een beroep gedaan op marktspecialisten die samen met de studenten de toekomstmogelijkheden op vlak van innovatie onderzochten.

howest
De Hogeschool West-Vlaanderen
Lid van de Associatie Universiteit Gent

kunt werken. Je merkt dat de jongeren zichzelf uitdagen en grenzen verleggen. Ze spreken op straat onbekenden aan met een microfoon en ze denken na over hun eigen prestaties. Zo scherpen ze hun sociale skills aan. Dat verhoogt hun weerbaarheid in de dagelijkse omgang, in hun persoonlijke ontwikkeling en bij de zoektocht naar werk.

Of om het met de woorden van schepen Philippe Decoene te zeggen: “Door de individuele begeleiding slaagt het medialab Quindo erin om kwetsbare jongeren te integreren in zijn ‘reguliere’ werking. Anderzijds maken gewone vrijwilligers ook deel uit van Radio Respect. Een soort kruisbestuiving, zeg maar.”

Quindo is het kloppende hart van het medialab van de Hogeschool West-Vlaanderen en het Muziekcentrum Track. Het is een plek waar jongeren leren experimenteren met alle vormen van media. Quindo kun je het best omschrijven als een community medialab: een laagdrempelige mediaplek waar iedereen zijn talenten kan ontplooien, ongeacht achtergrond, opleiding of nationaliteit.

Zo organiseert Quindo onder de naam Radio Respect mediaworkshops, projecten en trajecten voor kwetsbare kinderen en jongeren: allochtonen, jeugddelinquenten, psychiatrische patiënten, OKAN-klassen (Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers), werkzoekenden, kinderen uit probleemsituaties en arme gezinnen,... Dat gebeurt in samenwerking met het OCMW-Kortrijk, onder leiding van schepen van Sociale Zaken Philippe Decoene, en verschillende Howest-opleidingen (Journalistiek, Sociaal Werk, Communicatiemanagement, Toerisme, Digital Arts and Entertainment).

Radio Respect gelooft in de ontwikkelingsmogelijkheden die mediaproductie met zich brengt. Ik onderzocht voor mijn eindwerk hoe je door radio te maken aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden

‘Radio Respect, een opstap voor kwetsbare jongeren’

BROOS CLAERHOUT | ALUMNUS HOGESCHOOL
WEST-VLAANDEREN EN COMMUNITYWERKER BIJ
QUINDO

‘Fantastisch om deel uit te maken van dit Europese netwerk’

JOHAN BOXSTAENS | ONDERZOEKER EN LECTOR SOCIAAL WERK AAN DE KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL EN LID VAN HET EUROPEES COST-NETWERK OVER DADERBEGELEIDING.

De European Cooperation in Science and Technology (COST) financiert acties die bestaande onderzoeksprogramma's en -projecten samenbrengen in een Europees kader. Ikzelf ben lid van de COST-Actie 1106 over daderbegeleiding in Europa. Dit netwerk brengt onderzoekers, beroepskrachten en beleidsmakers van 22 Europese landen samen.

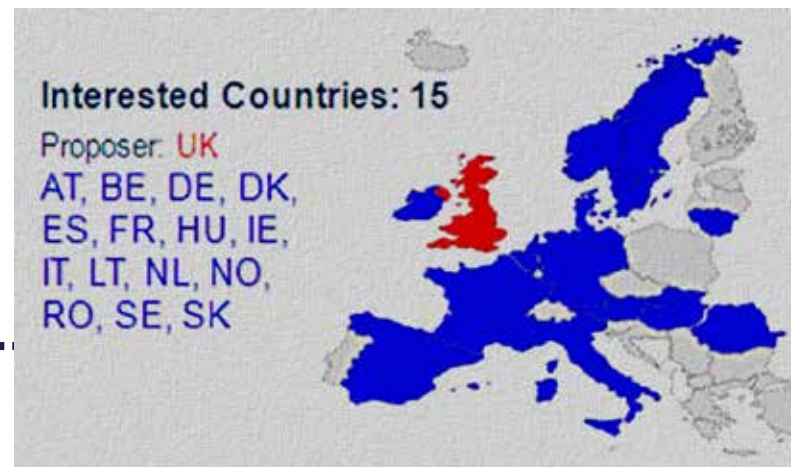
Omdat mijn onderzoek aan de hogeschool zich vooral richt op het werk van justitieassistenten in de Belgische justitiehuizen, neem ik deel aan de werkgroep rond de praktijk van daderbegeleiding. Dr. Gwen Robinson (Sheffield University, UK) en Prof. dr. Kerstin Svensson (Lund University, Zweden) leiden deze groep. Momenteel doen we een kleinschalige pilootstudie rond innovatieve onderzoeksmethoden in dit onderzoeksdomein om de meerwaarde van die onderzoeksmethoden in vergelijkend onderzoek na te gaan. Het netwerk verbreedt op die manier niet alleen mijn kennis van het onderzoeksdomein en –methoden, maar vormt zo ook een meerwaarde voor het onderzoek aan de hele hogeschool.

In het eerste jaar van het netwerk stelden we een lijst op van bestaand onderzoek rond daderbegeleiding in elk rechtsgebied. We onderscheidden hierbij drie verschillende thema's: de praktijk van daderbegeleiding, hoe daderbegeleiding ervaren wordt door de cliënten en beleidsvorming rond het thema daderbegeleiding. Deze bevindingen worden samengebracht in een eerste boek, geredigeerd door Prof. dr. Fergus McNeill (Glasgow University en

voorzitter van het COST-netwerk) en Prof. dr. Kristel Beyens (Vrije Universiteit Brussel en medevoorzitter). Als onderzoeker aan de Karel de Grote-Hogeschool is het fantastisch om deel uit te maken van het COST-netwerk. Ik leer veel van de toponderzoekers uit het domein rond daderbegeleiding. Het netwerk laat ook discussie toe over mijn eigen (toekomstig) onderzoek en creëert nieuwe mogelijkheden voor samenwerking.

**Karel de Grote-
Hogeschool**
start met voorsprong

GWEN ROBINSON | DOCENT CRIMINOLOGIE AAN DE UNIVERSITEIT VAN SHEFFIELD (UK) EN LID VAN HET EUROPEES COST-NETWERK OVER DADERBEGELEIDING.

‘Veel geleerd over daderbegeleiding in andere landen’

De COST-actie is een unieke en waardevolle kans voor Europese onderzoekers om elkaar te ontmoeten en samen te werken rond de sancties en maatregelen van de gemeenschap en hoe we die kunnen meten. Het COST-netwerk loopt nu voor het derde jaar en de samenwerking werpt haar vruchten af. We stellen momenteel een tweede boek samen: Community Punishment: European Perspectives, geredigeerd door mijzelf en de voorzitter van de actie, Prof. dr. McNeill. Het bevat hoofdstukken over de evolutie van alternatieve sancties en maatregelen die uitgevoerd worden in de gemeenschap in elf verschillende rechtsgebieden.

Hoewel ik al twintig jaar onderzoek doe naar daderbegeleiding, heb ik als leider van één van de werkgroepen heel veel geleerd van daderbegeleiding in andere landen. Het COST-netwerk was het perfecte forum om informatie uit te wisselen, ideeën te ontwikkelen en vergelijkend onderzoek op te starten. Als meer ervaren onderzoeker gaf het me voldoening om minder ervaren onderzoekers te helpen om hun

netwerk uit te bouwen. Ik heb zelf ook veel plezier beleefd aan het samenwerken met verschillende mensen, allen met een verschillende achtergrond.

Het voortbestaan van het netwerk hangt vooral af van het individuele engagement van veel mensen. Het is dan ook fijn om te merken dat de kennis die door het project opgebouwd wordt, zijn weg naar de praktijk vindt en zo de samenleving ten goede komt. Ik heb ervaren dat mijn engagement mij veel meer heeft opgeleverd dan ik had kunnen verwachten. Ik kijk met veel enthousiasme uit naar de toekomstige samenwerking, zeker nu we het laatste jaar van het lopende COST-netwerk ingaan.

‘Integratie opleiding met dagelijkse praktijk bedrijfsleven’

BEN LAMBRECHTS | ALGEMEEN DIRECTEUR
HOGESCHOOL PXL

Als hogeschool met het netwerk gaan we steeds actief op zoek naar verrijkende samenwerkingen met een brede waaier aan bedrijven. In de strategische samenwerking die we afsloten met het IT-bedrijf Cegeka gaan we nog een stapje verder. Liever dan bruggen te bouwen, werken we aan de integratie van onze opleiding met de dagelijkse praktijk van het bedrijfsleven. We gaan volop voor een intensieve kruisbestuiving op lange termijn en willen samen onderwijs maken. Zo participeert Cegeka aan de werkveldcommissie van onze opleiding IT, een denktank die de strategische lijnen van de opleiding mee uittekent.

Bovendien komen experts van Cegeka bij Hogeschool PXL doceren – vandaag de dag een onmisbare injectie met praktijkervaring voor onze studenten. Omgekeerd kunnen onze lectoren helemaal blijven met de nieuwe trends en technologieën via bijvoorbeeld meeloopstages of werkstages. Ten slotte hechten we binnen Hogeschool PXL veel waarde aan ‘authentiek leren’. In plaats van in de lessen te werken met zelf verzonden voorbeelden en cases, kunnen we dankzij de samenwerking met bedrijven als Cegeka putten uit echte projecten en situaties.

Studenten leren meer en zijn gemotiveerder als ze zien tot wat hun werk leidt in de praktijk. Onze studenten werken aan echte bedrijfsprojecten die daarna in het bedrijf zelf verder uitgebouwd worden via onder meer bachelorproeven en stages.

In de toekomst willen we nog meer aanwezig zijn op de bedrijfsvloer. Alleen zo ontstaat een rechtstreekse interactie tussen studenten en professionals. Voor de studenten is dat geweldig boeiend en onze partnerbedrijven ervaren uit de eerste hand welke troeven onze studenten hen kunnen bieden.

ANDRÉ KNAEPEN | GEDELEGEERD BESTUURDER CEGEKA

‘Mee aan het stuur bij het vormen van talent’

Als Limburgs bedrijf leveren we kwalitatieve ICT-oplossingen die onze klanten helpen om hun business-doelstellingen te realiseren. Cegeka telt meer dan 3200 medewerkers – de pijlers van onze continue en gestage groei door de jaren heen. Sinds een aantal jaren zetten we sterk in op internationalisering – een keuze die maakt dat rekrutering alleen maar belangrijker wordt.

Om die reden zetten we ook sterk in op participatie. Door opleidingen zelf mee vorm te geven, verzekeren we ons ervan dat potentiële werknemers de juiste competenties meekrijgen. Door studenten over de vloer te krijgen, krijgen we een beeld van hun attitudes. En door lectoren actief te betrekken, houden zowel wij als Hogeschool PXL de vinger aan de pols.

De beruchte ‘war on talent’ is voor ons bedrijf een reëel gegeven. Cegeka wil meester zijn over zijn eigen toekomst. Als dienstenbedrijf staat of valt alles met het talent van onze medewerkers en hoe wij daarmee omgaan. Het aantrekken en behouden van talent beschouwen we als onze corebusiness. Door onze sterke groei werven we in België gemiddeld elke dag iemand aan. We zijn nu in een fase gekomen

dat we het beste talent kunnen aantrekken dankzij uitdagende klanten en opportuniteiten. Onze intensieve samenwerking met Hogeschool PXL stelt ons in staat om het vormen en aantrekken van jong talent zelf te sturen. Het leverde ons al heel wat goede mensen op – niet alleen mensen die hun vak kennen, maar die onze teams ook met hun persoonlijkheid versterken.

‘Blijven inzetten op structurele verankering met het werkveld’

Onze opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde situeren zich in Aalst, Brussel en Sint-Niklaas. Vanuit die campussen tracht Odisee intensief samen te werken met ziekenhuizen en zorginstellingen uit de ruime regio.

Dat we voor stages en bachelorproeven samenwerken is evident. Daarnaast zoeken wij naar experten die als gastdocent hun expertise aan onze studenten willen en kunnen doorgeven. Ten slotte hebben we met een aantal partners doorgedreven en innovatieve projecten. Zo creëren we in leerwerkplaatsen een authentieke leersituatie waar studenten verantwoordelijk zijn voor (een deel van) een afdeling.

De input van het werkveld is noodzakelijk om als hogeronderwijsinstelling de kloof tussen theorie en praktijk op te vangen. We verwachten daarom dat elke docent op regelmatige basis terugkeert naar dat werkveld en op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen: dat garandeert clinical credibility. Het werkveld houdt ons ook een spiegel voor: leveren we de professional af die nodig is?

We moeten het daarom aandurven om te blijven inzetten op de structurele verankering met het werkveld. Het vereist dat we ook zélf blijven investeren. We moeten een voorloper blijven: vanuit onze expertise en met onze gespecialiseerde input moeten we win-winsituaties creëren voor onze partners in het werkveld.

CANDICE DE WINDT | STUDIEGEBIEDDIRECTEUR VERPLEEGKUNDE EN VROEDKUNDE ODISEE.
HIER MET PAUL CEULEMANS, STAFMEDEWERKER DIRECTIE NURSING UZ BRUSSEL

Odisee

Als verantwoordelijke voor de coördinatie van de stages werk ik intens samen met een tiental hogescholen. Jaarlijks begeleid ik ongeveer 750 studenten Verpleegkunde en Vroedkunde.

Odisee is voor het UZ Brussel een belangrijke partner. Jaarlijks zijn er meer dan honderd Odisee-studenten die in ons ziekenhuis stage lopen. We ontvangen zowel studenten van de campus in Brussel als van die in Aalst en Sint-Niklaas. Stafmedewerkers en hoofdverpleegkundigen van het UZ begeleiden ook bachelorproeven. Het ziekenhuis is tot slot vertegenwoordigd in de opleidingscommissies.

De uitstekende samenwerking met Odisee resulteerde enkele jaren geleden in het Leer- en Innovatiecentrum (LIC). In dat project nemen derdejaarsstudenten van Odisee acht weken lang een halve afdeling van ons ziekenhuis over, dag en nacht. Ze worden intensief begeleid, zowel door de school als door de getrainde medewerkers van de afdeling.

Het project is een win-winsituatie. Enerzijds kunnen docenten dankzij het project hun voeling met de praktijk op peil houden. Anderzijds kunnen onze mensen zich via het project verder bekwamen in de manier waarop ze feedback geven en mensen coachen. Theorie en praktijk komen samen aan het bed van de zorgvrager.

Het voorbije jaar rekruteerde ons ziekenhuis vier nieuwe medewerkers uit de LIC-groep. Wanneer je drie jaar lang studenten kunt volgen en via zo'n project kunt ervaren hoe ze zich in een real-life-situatie gedragen, krijg je een heel goede kijk op potentiële medewerkers.

PAUL CEULEMANS | STAFMEDEWERKER DIRECTIE NURSING UZ BRUSSEL

‘Theorie en praktijk komen samen aan het bed van de zorgvrager’

WILLIAM VAN VOOREN | OPLEIDINGSDIRECTEUR BACHELOR
BEDRIJFSMANAGEMENT & BACHELOR OFFICEMANAGEMENT
ARTEVELDEHOGESCHOOL

‘Onze samenwerking met het bedrijfsleven zit ingebed op alle niveaus’

Veel van onze opleidingsonderdelen hebben een directe link. Bedrijfsstages lopen door het hele curriculum, van kijkstage over participatiestage tot afstudeerstage gedurende drie maanden. We ontvangen heel wat gastdocenten uit het bedrijfsleven en de studenten zijn verplicht om een aantal seminars te kiezen die ze volgen samen met mensen uit het bedrijfsleven.

Ook bedrijfsbezoeken tijdens buitenlandse studiereizen maken deel uit van de opleiding. De meest intense samenwerking vindt plaats in de bachelorproef, waar een consultancyopdracht als groepswork in het bedrijf zelf wordt uitgevoerd.

Tot slot zijn een aantal opleidingsonderdelen uitgewerkt als practica. In de afstudeerrichting Event- en projectmanagement bijvoorbeeld worden enkele opleidingsonderdelen ingericht in de vorm van werkplekleren: er is geen “les” meer, de studenten gaan aan de slag in het bedrijf zelf en worden gecoacht op de werkplek.

Bedrijven hebben een belangrijke inbreng in onze opleidingsadviesraad. We zien deze contacten ook als uitvalsbasis om te netwerken. Elke docent, in het bijzonder de vakgroepvoorzitters, moet actief een netwerk in het bedrijfsleven uitbouwen, bijvoorbeeld door lid te worden van netwerkverenigingen en deel

te nemen aan hun activiteiten. Daartoe behoort ook Accio, het centrum voor creativiteit, innovatie en ondernemen van de Arteveldehogeschool.

Het praktijkgericht onderzoek sluit nauw aan bij de noden uit het werkveld. De resultaten ervan versterken het werkveld en het beroep. Ze worden ook geïmplementeerd in het curriculum dat daardoor beter wordt afgestemd op het bedrijfsleven.

Als meerwaarde van de samenwerking met het bedrijfsleven zien we de voortdurende input en de stimulans om onze opleidingen zo praktijkgericht mogelijk te maken. Het laat ons toe om permanent voeling te houden met de noden en de zeer snelle veranderingen in het bedrijfsleven. Alleen zo kunnen we studenten klaarmaken voor het bedrijfsleven van vandaag en dat van morgen. We willen hen bewustmaken dat ze zich levenslang moeten aanpassen en levenslang moeten leren.

Degrootste uitdaging? Nog meer en intenser samenwerken. Maar er is een belangrijk voorbehoud: middelen en tijd worden steeds schaarser

‘Student-ondernemers op weg zetten’

GEERT MOERMAN | GEDELEGEERD BESTUURDER
VOKA OOST-VLAANDEREN

VOKA, het Vlaams netwerk van ondernemingen, werkt samen met de hogeschool op meerdere vlakken. Belangrijke vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven die ook actief zijn in VOKA hebben zitting in de raad van bestuur en de opleidingsadviesraden van de Arteveldehogeschool. Zij zorgen er mee voor dat onderwijs en arbeidsmarkt dicht genoeg bij elkaar aanleunen.

Verder bemiddelt VOKA bij het plaatsen van Vlaamse stagiairs in bedrijven in het buitenland en omgekeerd. Samen met de hogeschool schrijft VOKA ook in op Europese projecten rond onderwijs en ondernemen. Verder zijn er heel regelmatig contacten met Accio, het centrum van de Arteveldehogeschool voor creativiteit, innovatie en ondernemen. De hogeschool legt de kiem door studenten te stimuleren om ondernemerschap te overwegen, hen een speciaal statuut aan te bieden en vooral door hen een eerste aanspreekpunt te bieden. Later kan VOKA de fakkel overnemen en de student-ondernemers verder begeleiden via projecten zoals Bryo - Bright & Young -, dat jonge ondernemers op weg zet.

Tot slot is er ook een link tussen de onderzoeksactiviteiten van de hogeschool en bedrijven. Hogescholen voeren praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek uit. Ze kunnen voor kmo's een enorme meerwaarde bieden, o.a. omdat ze een lage drempel

hebben. Innovatie is cruciaal om te overleven, maar kmo's hebben niet altijd de tijd en de middelen om innovaties te onderzoeken. Daar ligt nog een heel veld open.

Als een grote uitdaging voor de hogescholen zie ik het zo optimaal mogelijk afstemmen van het curriculum op het bedrijfsleven. Enerzijds gaat dat over praktijkervaring via stages en werkplekleren. Anderzijds moeten studenten voldoende fundamentele concepten meekrijgen zodat ze in staat zijn om breed te denken, op een voldoende abstractieniveau. Alleen als ze in staat zijn om voldoende conceptueel te denken, zullen studenten ook op lange termijn voldoende inzetbaar en flexibel blijven, ook als de praktijk op de werkvloer enkele jaren later compleet anders is.

‘Kennisvalorisatie als meerwaarde voor bedrijfsleven’

JORIS HINDRYCKX | ALGEMEEN DIRECTEUR
KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID

Onderwijs op een efficiënte en praktische manier koppelen aan dienstverlening voor het bedrijfsleven: dat is een van de grote meerwaarden van Hogeschool VIVES. Ze doet op verschillende vlakken aan kennisvalorisatie naar de professionele markt en is vastberaden om die rol in de toekomst nog te intensifiëren.

De meest gangbare vorm van samenwerking met bedrijven zijn de klassieke bachelorproeven, waarbij studenten gedurende een bepaalde periode binnen het bedrijf of de organisatie aan een project werken. Elke bachelorproef wordt door de hogeschool van nabij begeleid. Het is de meest directe vorm van praktijkgericht onderzoek. Dankzij die samenwerking weet een onderneming meteen welk vlees ze in de kuip heeft en kan ze na afloop van de proef eventueel beslissen om de student aan te werven. Daarnaast zijn ook de contacten met de docent vaak heel interessant voor het bedrijf in kwestie.

Wij dragen ook ons steentje bij tot veel projecten van provinciaal belang, zoals de Fabrieken van de Toekomst. Ook op andere vlakken wordt onze knowhow gewaardeerd om de kennisgedreven ontwikkeling van ondernemingen te stimuleren. We werken regelmatig mee aan gesubsidieerde projecten van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Agentschap voor

Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Een andere factor die ondernemingen vaak over de streep trekt, is de boeiende mix van klassieke dienstverlening en onderzoek: samenwerking met een hogeschool creëert een hele dynamiek. Bovendien maken wij docenten regelmatig lesvrij, zodat ze hun gemengde opdracht (onderwijs geven en bijdragen tot kennisvalorisatie) optimaal kunnen invullen. Wij hebben een uitstekende reputatie inzake innovatie, onder meer via de onderzoeksgroepen rond voeding, netwerken in voertuigen en zorginnovatie.

‘Samenwerken leidt tot een win-winsituatie’

Samenwerken met een kennisinstelling versterkt onze kennis en geloofwaardigheid. Vanuit een neutraal en objectief onderzoekskader, vertrekkende van behoeftes en gebaseerd op gefundeerde kennis, kunnen wij nadien beter aantonen welke producten het meest geschikt zijn voor nieuwe klanten en specifieke projecten. Ook het algemeen belang van aangepaste verlichting binnen de zorgsector werd aangetoond dankzij de onderzoekers van de hogeschool.

Op basis van het vooronderzoek van VIVES hebben we testen uitgevoerd in het woonzorgcentrum, die verrassende resultaten hebben opgeleverd. Zo bepaalt het soort licht effectief de mate van activiteit bij de bewoners. Op basis van dergelijke resultaten hebben we een nieuw verlichtingsplan uitgetekend. Hierbij hielden we rekening met de bewoners, maar ook met de zorgverstrekkers en de bezoekers.

TONY DECAVELE | DIRECTEUR TRONIXX BELGIUM

In een woonzorgcentrum zijn optimale woon-omstandigheden voor onze bewoners cruciaal. Een doordacht verlichtingsplan speelt hierin een belangrijke rol. Vooral bij bewoners met dementie kan het welbevinden beïnvloed worden door aangepaste verlichting.

De Hogeschool VIVES gaf ons advies op maat op basis van een grondige literatuurstudie. Ze voerde ook een marktonderzoek uit om een geschikte partner te vinden in de verlichtingsindustrie. Samen met VIVES en het verlichtingsbedrijf Tronixx ontwikkelden we zo een doordacht verlichtingsplan.

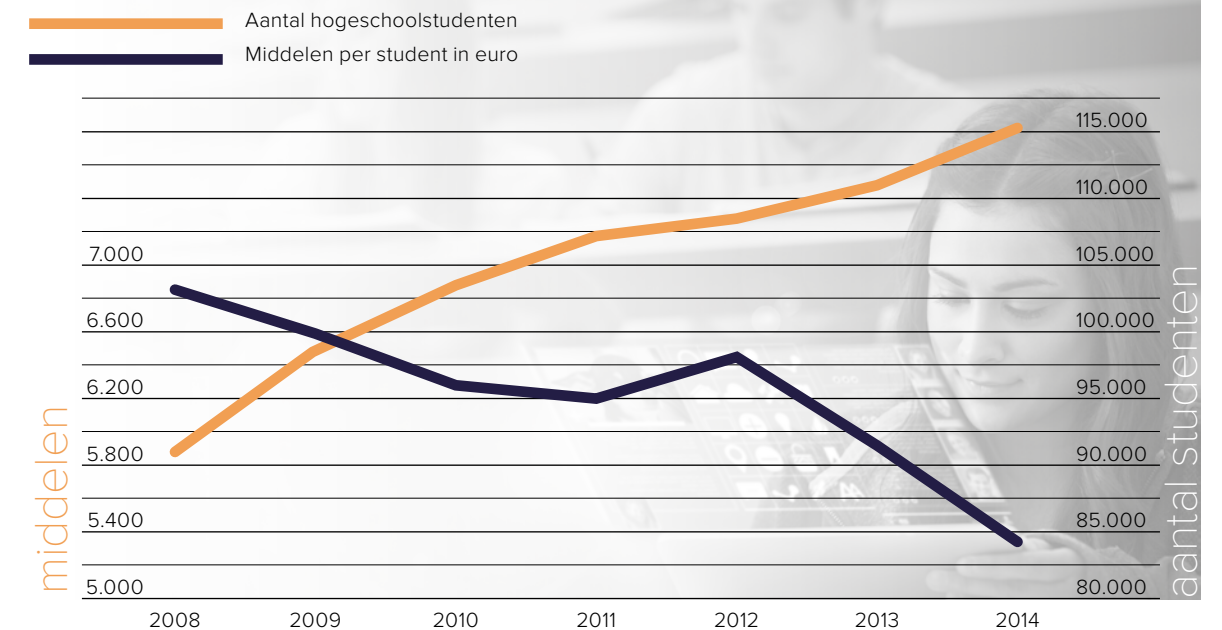
Het samenwerken met hogeschool VIVES biedt een grote ondersteuning bij zo'n innovatie. Een literatuurstudie en een marktverkenning vragen veel tijd. Door het samenwerken met een hogeschool kunnen we grondiger en meer evidence based te werk gaan. Ook worden de effecten van zo 'n experiment wetenschappelijk verwerkt en gericht bekendgemaakt in onze sector via publicaties en congressen.

Samenwerking tussen woonzorgcentra en hogescholen is belangrijk om de kloof tussen de theorie en praktijk te verkleinen. Woonzorgcentra geven noden aan die zich voordoen op de werkvloer. Hogescholen kunnen een antwoord bieden op die noden via wetenschappelijk onderzoek en marktverkenning.

MIEKE VAN ACKER | DIRECTEUR
WOONZORGCENTRUM SINT VINCENTIUS MEULEBEKE

Facts & figures over de hogescholen

Groei van de studenten **maar minder** financiering per student

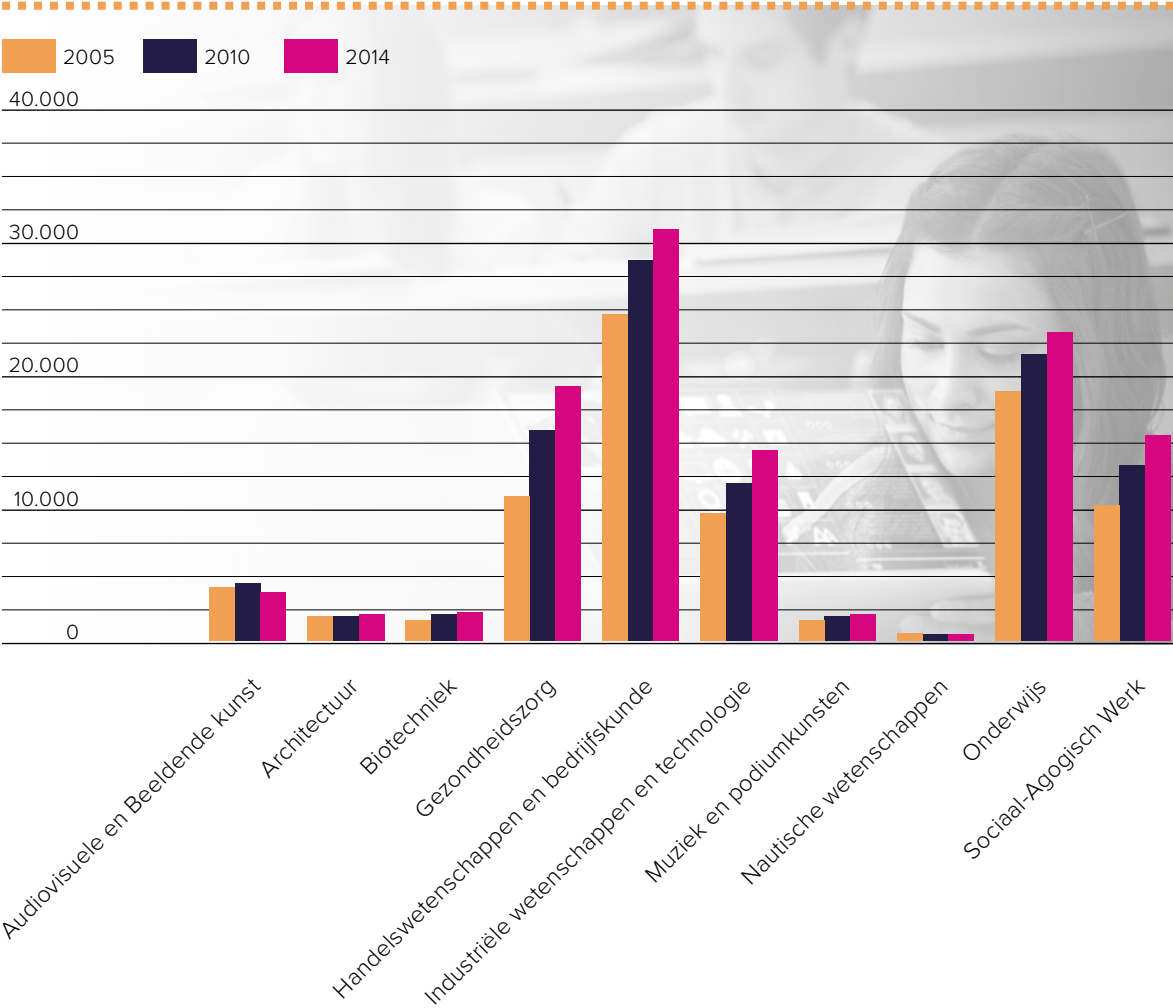
Steeds meer jongeren vinden hun weg naar het hoger onderwijs. Vandaag studeren er bijna 115.000 studenten aan de hogescholen in opleidingen tot professionele bachelors, academische bachelors, academische masters. In academiejaar 2014-15 tellen de hogescholen en de universiteiten nagenoeg evenveel inschrijvingen in de basisopleidingen. Er kiezen wel meer generatiestudenten voor een hogeschool (30.000) dan voor een universiteit (ongeveer 20.000).

Het aantal studenten aan de huidige hogeschoolopleidingen nam in de periode 2008-2014 toe met meer dan 25 %. De groei blijft zich overigens ook na de integratie verderzetten.

Maar er is een keerzijde van de medaille: de financiering volgt niet. In 2014 bedroeg de enveloppe voor de basis-opleidingen in de hogescholen om en bij de 611.000.000 euro. Omgerekend ca 5.324 euro per student. In 2008, toen het water de hogescholen al aan de lippen stond, was dit nog 6.801 euro per student.

De onvolledige indexering van de werkmiddelen, het niet of vertraagd vertalen van de groei in de studentenpopulatie in de basisfinanciering legt een zware hypotheek op de werking van de hogescholen. De (terecht) hoge eisen die de samenleving en het werkveld oplegt inzake instroom, doorstroom en uitstroom van alle groepen worden niet vertaald in een financiële ondersteuning van de overheid. Het laat zich aanzien dat de aanzienlijke besparingen die van de hogescholen worden gevraagd, deze situatie alleen maar erger zullen maken. Op die manier schiet de Vlaamse overheid in haar eigen voet omdat het de krachtige verbindingen van de hogescholen die het economisch herstel kunnen aanwakkeren en voorzien van de juiste arbeidskrachten, verzwakt.

Groei studenten basisopleidingen per studiegebied

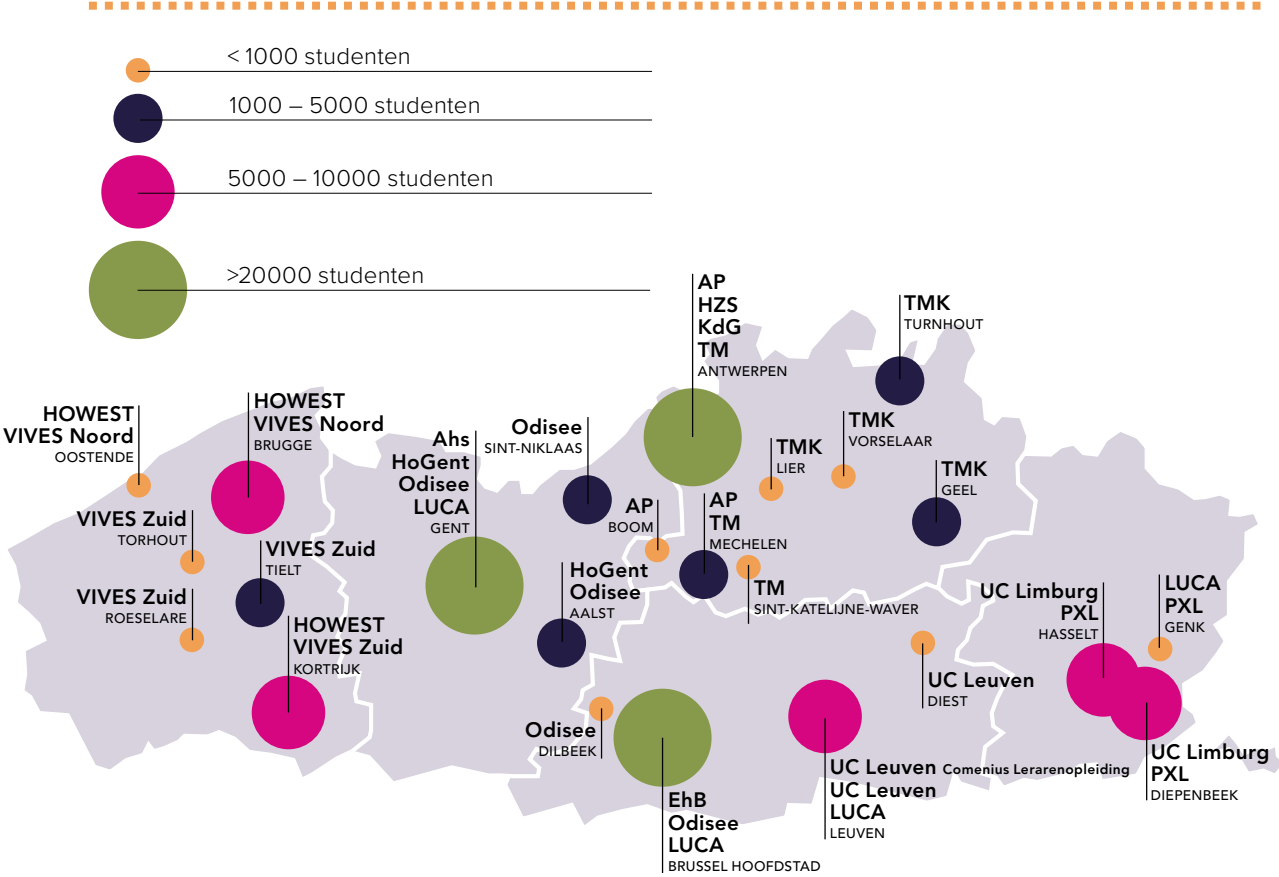
Hogescholen bieden de studenten een breed pallet van basisopleidingen aan in tien studiegebieden, inclusief deze van de zogenaamde Schools of Arts.

De grote studiegebieden zijn alle sterk gerelateerd aan grote werkveldnoden. Het zijn ook deze studiegebieden die de laatste tien jaar de grootste aangroei hebben gekend. Het grootste studiegebied blijft Handelswetenschappen en bedrijfskunde, met onder andere bedrijfskundige, communicatiegerichte en informatica-opleidingen. Het studiegebied Onderwijs, met alle geïntegreerde lerarenopleidingen bleef in deze periode sterk stijgen

en ook Gezondheidszorg (met Verpleegkunde en Vroedkunde) volgde die evolutie. De studiegebieden Industriële wetenschappen en technologie en Sociaal-agogisch werk zijn qua grootte en groei in deze periode vergelijkbaar. Ook na de integratie kiest 13 % van de hogeschoolstudenten voor een opleiding in het studiegebied IWT.

De kleinere studiegebieden bleven meer stabiel of kenden een wisselende omvang.

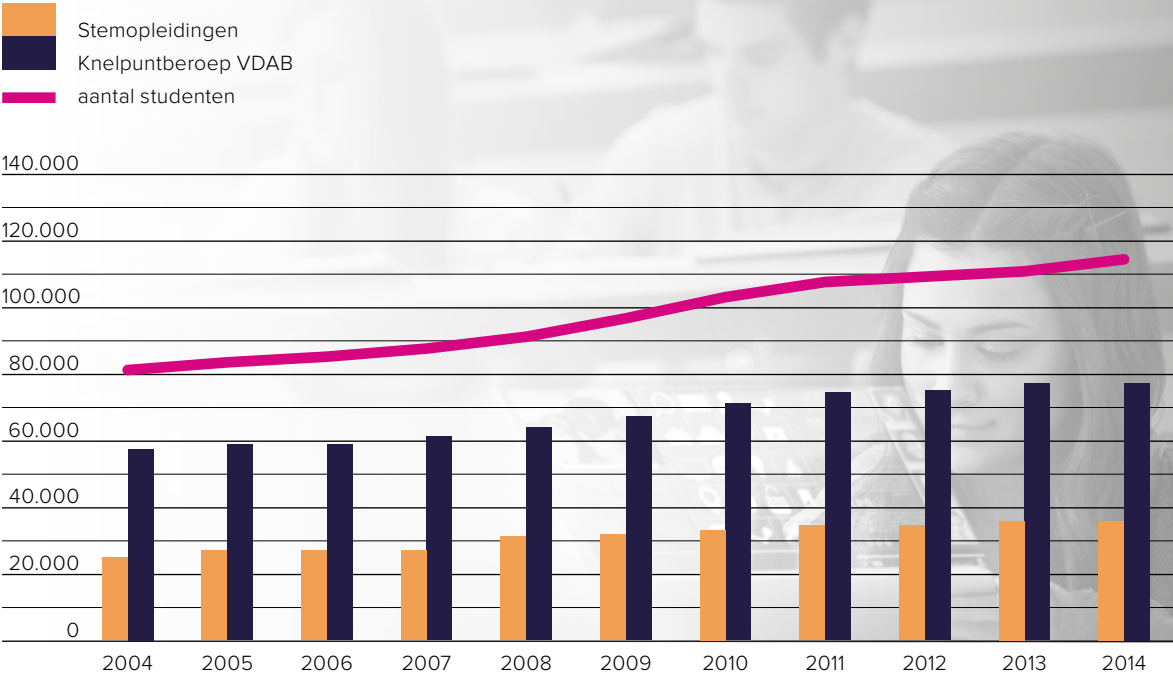
Waar studeren de hogeschoolstudenten?

Ahs	Arteveldehogeschool
AP	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
EhB	Erasmushogeschool Brussel
HoGent	Hogeschool Gent
HOWEST	Hogeschool West-Vlaanderen
HZS	Hogere Zeevaartschool
KdG	Karel de Grote-Hogeschool
LUCA	LUCA School of Arts
Odisee	Odisee
PXL	Hogeschool PXL
TM	Thomas More Mechelen-Antwerpen
TMK	Thomas More Kempen
UC Leuven	UC Leuven
	UC Leuven Comenius Lerarenopleiding
UC Limburg	UC Limburg
VIVES Noord	Katholieke Hogeschool VIVES Noord
VIVES Zuid	Katholieke Hogeschool VIVES Zuid

In 2014-15 is het aantal hogescholen verder gedaald tot 17 instellingen, en deze trend zet zich door. Dit academiejaar studeren in Antwerpen, Brussel en Gent telkens meer dan 20.000 hogeschoolstudenten, ingeschreven aan verschillende hogescholen. Vijf studentensteden verwelkomen tussen de 5.000 en 10.000 hogeschoolstudenten (Brugge, Diepenbeek, Hasselt, Kortrijk en Leuven). Maar de kracht van de hogescholen zit ook in de nabijheid van de 14 overige campussen waar telkens tot 5.000 hogeschoolstudenten hun opleiding volgen.

Groei knelpuntberoepen en stemopleidingen in vergelijking met totaal aantal studenten

In 2014-2015 leiden 69 % van de hogeschoolopleidingen op tot een knelpuntberoep (VDAB). Bijna 79.000 studenten worden klaargestoomd voor de moeilijk in te vullen jobs van de arbeidsmarkt. In 2008 waren er dat slecht 58.600. De groei van de studenten zet zich dus net door in die opleidingen waar de afgestudeerden meteen een maatschappelijke nood invullen. Bijna drie op vier studenten volgt dergelijke opleiding aan een hogeschool.

In 2014-2015 is 32 % van de studenten ingeschreven in een STEM-opleiding, waar het accent ligt op toegepaste wetenschappen, exacte wetenschappen, techniek of ICT waardoor afgestudeerden een wetenschappelijke en/of technisch georiënteerde job kunnen uitoefenen.

In onze kennismaatschappij blijft er een tekort aan deze zogenaamde STEM-gediplomeerden (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Deze groei blijft dus best nog wat aanhouden.

Facts & figures onderzoek in de professionele bachelors

PRAKTIJKGERICHT WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK Krachtig in verbinding met het werkveld

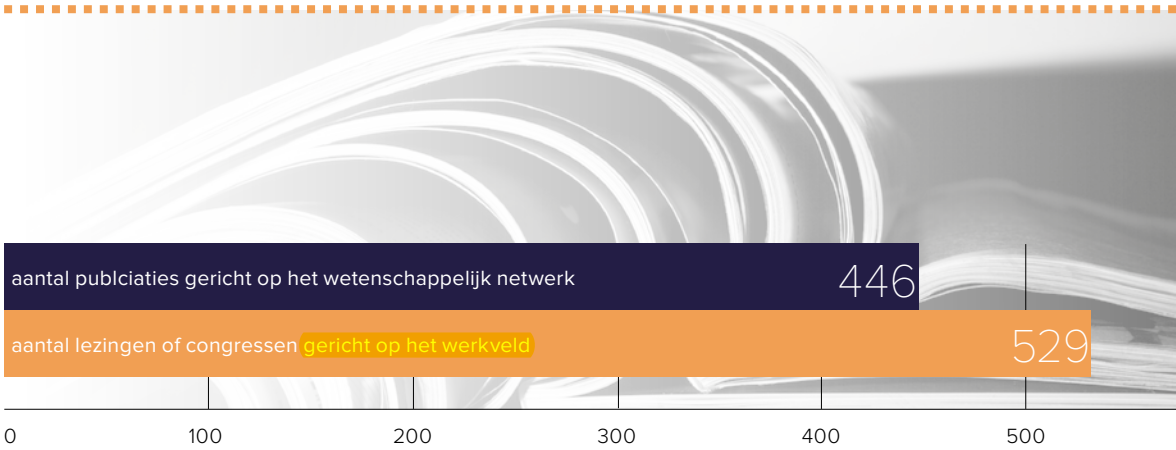
Het wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen is bovenal gericht op concrete toepassingen in de dagelijkse praktijk van het werkveld en ontstaat door een intensieve samenwerking en co-creatie met bedrijven, hoofzakelijk KMO's, en not for profit organisaties, zoals regionale ziekenhuizen, lokale en provinciale overheden, scholen,... Hierdoor kent het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen, enerzijds, een snelle return to market en, anderzijds, een hoog valorisatievermogen. In 2013 betrokken de Vlaamse hogescholen in totaal met niet minder dan 2.140 economische spelers en kennisinstellingen bij hun praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek ofwel gemiddeld 164 unieke partners per hogeschool. De grafieken hieronder geven u een beeld van deze innovatiecapaciteit in de professionele bachelors in samenwerking met het werkveld.

Het betreft cijfers uit 2013 over het Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek in de professionele bachelors, exclusief de gegevens uit artistiek onderzoek (Schools of Arts) en nautische wetenschappen van de hogescholen.

WERKVELD Output gericht op het werkveld

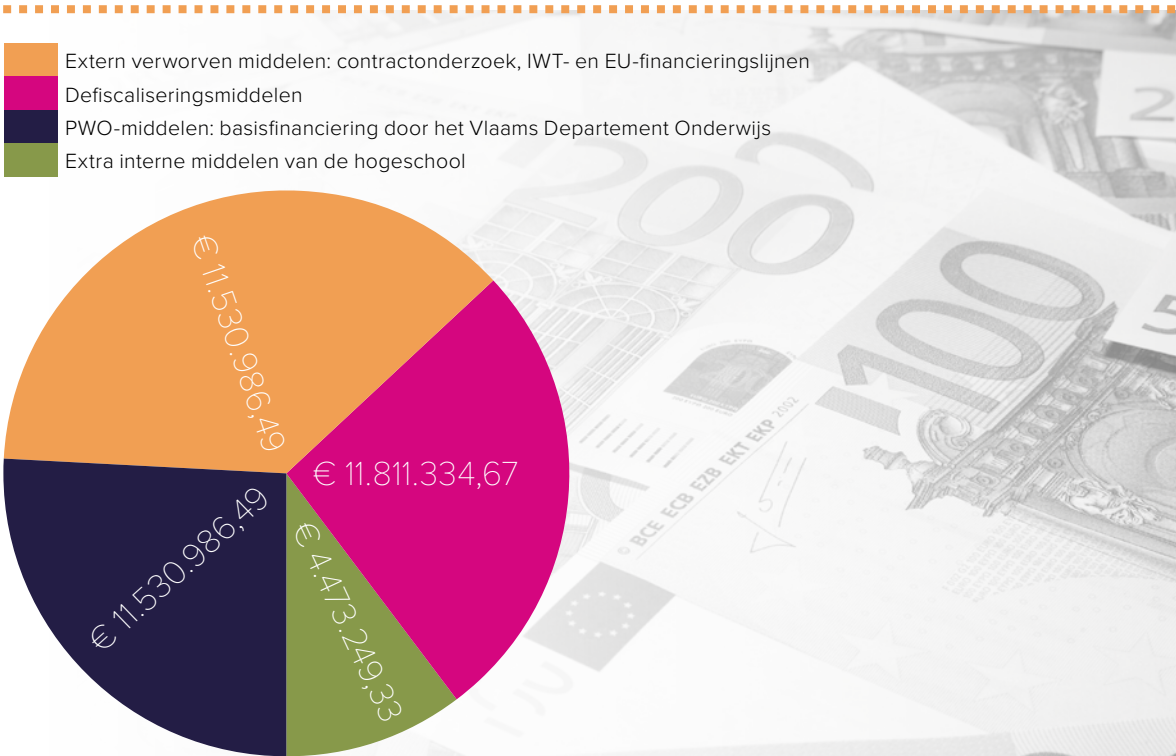
KENNISCENTRUM
Output gericht op het wetenschappelijk netwerk

ONDERZOEKERS
Aantal onderzoekers aan de hogescholen

FINANCIERING VAN HET ONDERZOEK
Overzicht onderzoeksmiddelen aan de hogeschool

FINANCIERINGSBRONNEN
Meerwaarderealisatie

Het aandeel overheidsfinanciering van het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek door de Vlaamse overheid voor wetenschap, technologie en innovatie is uiterst gering: van het totale innovatiebudget dat de Vlaamse overheid uitgeeft, ontvangen de hogescholen slechts ongeveer 0,005 %. Toch blijkt het onderzoek aan de hogescholen uiterst efficiënt: van elke euro basisfinanciering (PWO) die de overheid aan een hogeschool geeft, genereert de hogeschool bijna 1.5 euro extra.

Gezien het traditioneel sterke netwerk tussen hogescholen en spelers uit het werkveld zou de overheid de innovatiekracht met directe resultaten in Vlaanderen nog kunnen versterken door het onderzoek aan de hogescholen een meer prominente plaats te geven en beter te financieren. De Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) stelt dat het meer dan tijd is om een modern innovatiebeleid te ontwikkelen dat alle innovatie- en onderzoeknoden steunt en alle actoren verenigt.

Strategische doelstellingen

De Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) is de koepelorganisatie van alle Vlaamse hogescholen. De VLHORA organiseert overleg tussen alle Vlaamse hogescholen en formuleert adviezen en aanbevelingen aan de Vlaamse en federale overheden over aangelegenheden die de hogescholen aanbelangen. Het doel is de gezamenlijke belangen van de hogescholen maximaal te realiseren in het beleid, de regelgeving en de samenwerking met andere actoren:

- vanuit de unieke positie als koepelorganisatie verdedigt de VLHORA de belangen van alle Vlaamse hogescholen en is daarbij de gesprekspartner van die hogescholen met de overheid;
- de VLHORA positioneert zowel in Vlaanderen als internationaal de maatschappelijke meerwaarde van de hogeschoolwerking op een krachtige en duidelijke manier. De VLHORA doet daarvoor aan actieve netwerking;
- de VLHORA maakt onderling eenduidige afspraken om de publieke middelen zo efficiënt en effectief mogelijk voor het maatschappelijk doel van de hogescholen in te zetten;
- de VLHORA faciliteert internationale beleidsafstemming en benchmarking door actieve participatie in internationale netwerken;
- de VLHORA maakt zijn positie duidelijk door zijn werking te focussen op een aantal duidelijke thema's en speelt daarbij in op maatschappelijke evoluties;
- de VLHORA werkt actief samen met alle partners van de VLUHR.

Vlaamse Hogescholenraad
📍 Ravensteingalerij 27 bus 3 - 1e verd., B-1000 Brussel
☎ +32 22 11 41 95
✉ info@vlhora.be
🐦 @VLHORA_nieuws
www.vlhora.be

© 2015, Vlaamse Hogescholenraad

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking tussen het VLHORA-secretariaat en de VLHORA-leden.

Fotomateriaal: dank aan de hogescholen voor het aangeleverde materiaal
Eindredactie getuigenissen: Bea Bossaerts
Vormgeving: Erik Desombere
Druk: Lannoo Drukkerij
Verantwoordelijke uitgever: Marc Vandewalle

Wettelijk depot: D/2015/12.784/1

HoGent

